Zijn of worden?

Brugge

23 februari 2026

Polarisatie alom

- Amerika versus Europa, China en Rusland
- Migratiepolitiek: pro en contra
- Oorlog en vrede: wapenwedloop of niet?
- Woke versus anti-woke
- Religie en secularisering

Interview met Kristien Hemmerechts

Religie en secularisering: voorbeeld

“Het is bijna een taboe om te zeggen dat je kerkelijk bent. Mensen schamen zich daarover. Gek toch. Vroeger móést je naar de kerk, nu mag het bijna niet meer. Mijn eerste gedachte was ook: nee, dat is privé.”

Hoe daarop reageren?

Voorbeeld van religie:

- De uitspraak van veel oudere gelovigen: “Wat hebben ze ons vroeger toch wijsgemaakt?”: het statuut van ‘religieus’ christendom.
- De uitspraak van veel jongeren: de levensbeschouwelijke vragen worden nog weinig gesteld, laat staan dat antwoorden (vanuit kerk en christendom) nog worden gegeven: het statuut van ‘religieus’ christendom.
- **Vandaag: dubbele tegenreactie**.

✓ Enerzijds behoud van de culturele traditie van het christendom: ‘identitair’ of cultuurchristendom: bv. discussie rond de kerststal in Brussel.

✓ Anderzijds: terugkeer naar de kern van het christendom: Gen Z

Hoe daarop reageren?

- Andere onderwerpen

➢ Polarisatie rond wapenwedloop

➢ Polarisatie rond man-vrouw, zwart-wit verhoudingen

➢ Polarisatie rond ecologie versus economie

➢ Polarisatie rond migratie, Israel-Palestina

Hoe dan niet polariserend spreken over geloof en andere onderwerpen?

- Drievoudige vraag:

a) Spreken over God: verwevenheid mens-, wereld- en Godsbeeld
b) Het verschil tussen hoe-vragen en waarom-vragen

Over eeuwige vragen

- Wie is de mens?
- Wat is de plaats van de mens in de wereld?
- Is er meer dan de zichtbare en meetbare werkelijkheid?

DE METAFYSISCHE TRINITEIT

En voorbijgaande antwoorden

- de vragen blijven, maar de antwoorden veranderen

- *Drie grote tijdvakken*
  - De premoderne cultuur
  - De moderne cultuur
  - De postmoderne cultuur

- De cultuurwet van de ongelijktijdige gelijktijdigheid

Ongelijktijdige gelijktijdigheid

- Theoretisch zijn veranderingen met elkaar verweven

- Praktisch treden die veranderingen op in een bepaalde volgorde

  - Eerst verandert het wereldbeeld
  - Vervolgens verandert het mensbeeld
  - Ten slotte verandert het Godsbeeld

De premoderne cultuur

MENS	WERELD	GOD
Niet autonoom	organisme	Ja, bewijsbaar

De moderne cultuur

Mens	Wereld	God
Autonoom	Mechanisme	? /Neen

De postmoderne cultuur

Wereld

Mechanisme of organisme

Mens

Autonoom/niet-autonoom

God

?/ja/nee/ Wie?

Op zoek naar een nieuw wereldbeeld

- *Wetenschappelijke evolutie:* ecologisch onevenwicht
- *Het maatschappelijke debat*
  - EU: Green deal en digitalisering: klimaat versus milieu
  - Ecologie en economie: top in Alden Biesen
  - Klimaat en oorlogsindustrie

Op zoek naar een nieuw mensbeeld

- *Autonomie en zelfbeschikking: eerste of laatste woord?*
- *Identiteitspolitiek als symptoom*
  - Uitwendige identiteiten (man-vrouw; genderidentiteit) versus universele mensenrechten, vb. Soundos El Ahmadi vs. Bart Schols
- *De uitdaging van een morele identiteit*
  - Abortus, euthanasie, donorkinderen, klassiek gezin versus andere relatievormen, trouw versus polyamorie

Op zoek naar een nieuw Godsbeeld

- *Einde van het cultuurchristendom*
- *De eeuwige vragen van de mens*
  - *Na de disciplinering*
  - *Wat is de diepe kern van het christendom? Vb. Verenigde Staten en Europa*